

Laura Läspä

”JOS MÄ TIEDÄN, MÄ VOIN VÄLTÄÄ”
Sytä nuorten naisten tosirikospodcastien kuuntelulle

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Toukokuu 2025

TIIVISTELMÄ

Laura Läspä: ”Jos mä tiedän, mä voin välttää” – Syitä nuorten naisten tosirikospodcastien kuuntelulle

Kandidaatin tutkielma

Tampereen yliopisto

Viestinnän monitieteinen tutkinto-ohjelma

Toukokuu 2025

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan true crime -ilmiötä eli tosirikosta ja sen suosion syitä. Tosirikos on lajityyppi, joka keskittyy todellisiin rikoksiin, niiden tekijöihin ja uhreihin. Lajityyppi kattaa useita kulttuurimuotoja elokuvista kirjoihin ja televisiosarjoista podcasteihin. Näitä kaikkia kuitenkin yhdistää pohjautuminen todellisiin rikoksiin. Viime vuosina tosirikos on kasvattanut suosiotaan erityisesti podcast-muodossa, jonka suosioon keskitytään myös tässä tutkielmassa. Tosirikoksen ja tosirikospodcastien suurin yksittäinen yleisöryhmä ovat nuoret naiset. Valtaisan suosion vuoksi on mielenkiintoista tarkastella niitä syitä, jotka ajavat juuri nuoria naisia näiden tosirikosaiheisten podcastien pariin.

Tässä tutkielmassa suomalaisten nuorten naisfanien kuuntelumotivaatioita selvitetään teemahaastatteluiden avulla. Aineisto koostuu kolmesta haastattelusta. Haastateltavat ovat suomalaisia, alle 30-vuotiaita tosirikospodcastien kuuntelijoita. Haastatteluaineistoa analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin avulla. Tutkielman tutkimuskysymykseen ”Mitä tarpeita ja haluja alle 30-vuotiaat naisfanit pyrkivät tyydyttämään tosirikospodcastien kuuntelulla?” etsitään vastauksia käyttötarkoitusteorian ja viidenmediankäyttäjien tarvekategorian avulla.

Naisten kiinnostusta tosirikokseen on usein selitetty niin sanotulla saalisteorialla, jonka mukaan naiset kuuntelevat tosirikoksia oppiakseen varautumaan ja näin välttämään rikoksen tai väkivallan uhriksi joutumisen. Tämän tutkielman analyysin tuloksena aineistosta nousee esiin saalisteoriaa tukevia seikkoja, mutta myös muita syitä tosirikos-tarinoiden kuuntelemiseen.

Avainsanat: True crime, tosirikos, yleisöt, fanit, podcast, käyttötarkoitusteoria

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Opinnäytteessäni käytetyt tekoälytyökalut ja niiden käyttötarkoitukset on kuvailtu alla:

Työkalun nimi: Microsoft Copilot

Käyttötarkoitus ja osio, jossa työkalua käytettiin: Microsoft Copilot on ollut apuna tekstien kääntämisessä sekä uudelleenmuotoilussa. Tekoälyä on käytetty mukana koko tutkielmaproessin ajan, erityisesti alaluvussa 2.3, jossa tekoälyä on käytetty käännöstyön apuna.

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien osat, joissa on hyödynnetty tekoälyä, ja hyväksyn vastuun mahdollisista eettisten ohjeiden rikkomuksista.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	KIRJALLISUUSKATSAUS	2
	2.1 Tosirikoksen määritelmä ja historia	2
	2.2 Tosirikoksen yleisöt.....	3
	2.3 Tosirikostutkimuksen näkökulmia.....	6
	2.4 Käyttötarkoitusteoria	8
3	AINEISTO JA MENETELMÄ.....	10
	3.1 Aineisto	10
	3.2 Menetelmä	12
4	ANALYYSI.....	14
	4.1 Informaatio: tiedonvälitys ja tiedonhankinta	14
	4.2 Identiteetti: millainen olen, millainen haluaisin olla	16
	4.3 Viihtyminen: tarina vie mukanaan, kiinnostavuus.....	16
	4.4 Vaikuttaminen: tarjoaa näkemyksiä, mitä mieltä olisin	18
	4.5 Yhteisöllisyys: mahdollisuus olla jäsen eri yhteisöissä	19
	4.6 Muut analyysissä esiin nousseet teemat.....	21
5	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	22
	5.1 Yhteenveto.....	22
	5.2 Pohdinta.....	24
	LÄHTEET	26
	LIITTEET.....	29

1 JOHDANTO

True crimen, tosirikoksen, suosio on kiistanalainen. Esimerkiksi vuonna 2024 Suomen kuunnelluin podcast oli Tilda Laaksosen tosirikospodcast Jäljillä (Holmberg 2024). Todelliset rikokset ovat vallanneet podcastien lisäksi elokuvat, television kuin kirjallisuudenkin. Vaikka tosielämän rikokset ovat nousseet suureen suosioon vasta melko hiljattain, ilmiön historia on paljon pidempi, jopa monisatavuotinen (Ruohonen 2022, 7).

Naiset on usein mielletty tosirikosgenren pääyleisöksi (Boling ja Hull 2018, 92). Erityisesti verkossa kuunneltavat podcastit ovat nuorten naisten suosiossa. Esimerkiksi edellä mainitun Jäljillä-podcastin kuuntelijoista jopa 80 prosenttia on 18–30-vuotiaita naisia (Ruohonen 2022, 52). Kysymystä siitä, miksi tosirikos kiinnostaa, on esitetty useissa tutkimuksissa. Tyhjentävää, lopullista selitystä tosirikoksen ja -kerronnan viehätökselle ei kuitenkaan ole toistaiseksi esitetty. Naisten suurta kiinnostusta tosirikoksia kohtaan on usein selitetty muun muassa niin sanotulla saalisteorialla: teorian mukaan naiset kuluttavat tosirikoksia joko tiedostaen tai tiedostamatta, jotta osaisivat välttää uhriksi joutumisen (mm. Vicary ja Fraley 2010, 85–86).

Tässä tutkielmassa pyritään selvittämään mahdollisia syitä suomalaisten nuorten naisten tosirikospodcastien kuluttamiselle. Tutkielmassa keskitytään alle 30-vuotiaisiin naisfaneihin, sillä juuri heidän keskuudessaan tosirikos on erityisen suosittu genre. Kotimaisten tosirikosyleisöiden tutkimus on ollut toistaiseksi hyvin vähäistä, vaikka jo vuosia Spotifyssa suomalaisten kuunnelluin podcast on ollut tosirikosaiheinen (Holmberg 2024). Tässä valossa kotimaisten yleisöiden tutkimus on perusteltua ja mielekästä.

Tutkielman johdannon jälkeen luvussa 2. käsitellään tutkielman taustaa ja teoreettista viitekehystä. Tässä luvussa tehdään lyhyt katsaus tosirikoksen historiaan, yleisöihin sekä määritellään tutkielman olennaisimmat käsitteet. Luvussa 3. esitellään käytetty aineisto sekä avataan tutkimusmenetelmää, jolla aineistoa tarkastellaan. Neljännessä luvussa siirrytään aineiston analyysiin ja tuloksiin. Lopulta luvussa 5. tehdään johtopäätöksiä tutkielman tuloksista ja annetaan myös tilaa pohdinnalle.

2 KIRJALLISUUSKATSAUS

Tässä luvussa taustoitetaan tutkielmaa avaamalla sen keskeisempiä käsitteitä ja liittämällä sen aiheen osaksi laajempaa kokonaisuutta. Tosirikoksen määrittämisen jälkeen kerrotaan ilmiön historiasta ja juurista. Alaluvussa 2.2 avataan tosirikosten yleisöitä ja mahdollisia syitä genren suosiolle. Alaluvussa 2.3 käsitellään sitä, mistä eri näkökulmista tosirikosta on tutkittu. Lopulta alaluvussa 2.4 avataan tämän tutkielman keskeisintä teoriaa, käyttötarkoitusteoriaa, sekä esitellään tutkielman tutkimuskysymyksen.

2.1 Tosirikoksen määritelmä ja historia

Tosirikos eli tutummin true crime on genre eli lajityyppi, joka keskittyy todellisiin rikoksiin, niiden tekijöihin ja uhreihin. Yksinkertaisimmillaan kyse on ilmiöstä, joka kattaa useita kulttuurimuotoja kirjoista elokuvaan, televisiosarjoihin ja podcasteihin, mutta joita kaikkia yhdistää pohjautuminen todellisiin rikoksiin. (Ruohonen 2022, 7–8.) Suomessa tosirikosgenreä ovat edustaneet ennen podcastien tuleamista muun muassa Poliisi TV, Poliisi kertoo -kirjasarja sekä Alibi-lehti (Tuomi 2024).

Tässä tutkielmassa suositaan suomenkielisiä nimityksiä kuten tosirikos, tosirikosilmiö, tosirikospodcast ja tosirikoskirjallisuus. Suomenkielisen termin käyttö ja taivutus on mielekkäämpää suomenkielisen tekstin joukossa. Samaa suomennosta käyttää esimerkiksi Voitto Ruohonen (2022) kirjassaan *Rikos ei vanhene - True crime kyläkäräjistä podcasteihin*.

Tosirikosta ei ole yksinkertaista määritellä: Tosirikosisällöt tasapainottelevat journalismin, oikeuden käsittelyn ja viihteen rajamailla (Boling 2019, 164), eikä aina ole selkeästi rajattavissa, mikä on ja mikä ei ole tosirikosta. Usein tosirikos nähdäänkin sen kertojan muovaamana tarinana todellisista tapahtumista. Tähän tarinaan heijastuvat kertojan omat arvot ja uskomukset tapahtuneesta. (Punnett 2018, 12–14).

Vaikka tosirikoksesta on ryhdytty puhumaan enenevässä määrin viimeisen kymmenen vuoden aikana, kyseessä ei ole uusi ilmiö. Sillä on monisatavuotinen historia, joka

kietoutuu yhteen rikoskirjallisuuden kanssa. Tavan tallentaa hirttämistä odottaneiden kuolemaantuomittujen elämäkertatietoja, tunnustuksia ja viimeisiä sanoja aloittivat 1600-luvulla Lontoossa sijainneen Newgaten vankilan toiminnasta vastanneet kappalaiset. Kappalaiset kokosivat tarinoita sadan vuoden ajan, ennen kuin rikoksista raportoiminen siirtyi varsinaisille sanomalehdille 1700-luvulla. Jo ennen kappalaisia ja sanomalehtiä rikoksista ja niiden tekijöistä kerrottiin balladein 1400- ja 1500-luvuilla. (Ruohonen 2022, 96.)

2.2 Tosirikoksen yleisöt

Miksi sitten tosirikokset kiehtovat ihmisiä? Ruohosen (2022, 51) mukaan lopullista selitystä tosirikoksen viehätykselle ei ole mahdollista antaa, sillä kyse on kompleksisesta ja moniulotteisesta asiasta, johon liittyy niin yksityisiä kuin yhteiskunnallisiakin tekijöitä. Siinä missä yksi ihminen kuuntelee podcasteja ajanvietteenä nauttien vaarasta ja jännityksestä, toista kiinnostavat rikoskerronnan affektiiviset ja provokatoriset elementit sekä se, mitä ne kertovat meidän kulttuuristamme.

Ruohosen mukaan selityksiä tosirikoksen suosiolle voidaan hakea samasta suunnasta kuin varsinaiselle rikollisuudellekin. Yksi yhdistävä tekijä tosirikoksen yleisöille on uteliaisuus. Uteliaisuus on vahva motiivi: Se saa ohikulkijat tungeksimaan onnettomuuspaikalle. Juuri se sai ihmiset 1600–1800-luvuilla kokoontumaan mestauspaikoille, jonnottamaan vilausta tuomituista rikollisista ja tungeksimaan ruumishuoneille katsomaan vainajia. Se myös vetää edelleen turisteja Kyllikki Saaren suohaudalle ja Olof Palmén kuolinpaikalle sekä saa kiinnostumaan kuolleista ihmisistä ja rikostapahtumista. Kuolleet ihmiset sekä rikospaikat ja -tapahtumat kiinnostavat meitä monesta syystä. Siinä missä joku haluaa vieraila mahdollisimman monella kuuluisalla rikospaikalla, toinen on kiinnostunut ihmisten historiasta. Myös tapahtumiin paikan päällä eläytyminen on yksi mahdollinen syy. (Emt, 52–55.)

Uteliaisuuden lisäksi yksi tosirikoksen suosiota selittävä tekijä on niin sanottu turvallisen pahan kosketus. Pahuus, vaara ja väkivalta kiehtovat ihmisiä. Suurimmalla osalla ihmisistä on sisään rakennettuna omatunto, joka auttaa meitä erottamaan toisistaan

hyvän ja pahan. Rikolliset ylittävät tämän rajan. Tosirikoskerronnassa tämä rajanylitys tehdään turvallisesti, jolloin niin sanottu pahan kosketus jää vain ohimeneväksi hipaisuksi. (Emt, 55–56.)

Tosirikoksen kulutuksessa merkittävää on sen tarinankerronnan todellisuuspohja. Kun tietää, että tapahtuvat ovat tapahtuneet oikeasti, se herättää aivan toisenlaisen reaktion kuin käsikirjoitettu väkivaltaviihde. Kun uhka tuntuu todelliselta, mutta ei oikeasti ole läsnä, tosirikos antaa mahdollisuuden kokea pelkoa ja jännitystä turvallisessa ympäristössä. (Tuomi 2018.) Vaaran viehätys liittyy väkivallan lumo. Yhteiskunnalla on norminsa, jotka määrittelevät väkivallan käyttöä ja suhtautumista siihen. Toisaalta yksilöllä arvellaan olevan jopa biologinen tarve käsitellä väkivaltaa, vaikka samalla yhteiskunta torjuu ja tuomitsee väkivaltaisen käytöksen tai väkivaltaisten tuntemusten ilmaisemisen. (Ruohonen 2022, 66.)

Boling ja Hull (2018) ovat tarkastelleet tosirikospodcastien yleisöiden kuuntelun motiiveja kyselytutkimuksen keinoin. Tutkimuksessa esiteltiin yhteensä 11 motiivia tosirikospodcastien kuuntelulle: rentoutuminen, vireytyminen, tylsyys, tapa, harrastus, viihde, sosiaalinen kanssakäyminen, uutiset ja informaatio, eskapismi, mukavuus ja voyerismi. Bolingin ja Hullin tutkimuksen mukaan viihde, mukavuus ja tylsyys olivat kolme yleisintä kuuntelun motiivia niin mies- kuin naisvastaajien joukossa.

Naiset mielletään usein tosirikosgenren pääyleisöksi: useiden tosirikospodcastien fani-kunta koostuu lähes yksinomaan nuorista naisista. Myös iso osa näiden podcastien tekijöistä on naisia. (Boling ja Hull 2018, 92.) Toisin kuin saippuaopperat, rakkausromaanit tai naistenlehdet, joita kaikkia pidetään perinteisesti naisia kiinnostavina sisältöinä, naisten ja tosirikoksen suhdetta pidetään yllättävänä tai ainakin selitystä vaativana. Tämä naisyleisön ja tosirikoksen suhde näyttäytyy ristiriitaisena erityisesti siksi, että tosirikoskerronta keskittyy usein naisuhreihin. (Holmes ja Hines 2025.)

Nuorten naisten kiinnostusta tosirikoksiin on selitetty muun muassa niin sanotulla saalisteorialla. Sen mukaan naiset kuluttavat tosirikoksia, joko tiedostaen tai tiedostamatta, jotta osaisivat välttää uhriksi joutumisen. Bolingin ja Hullin (2018)

tutkimuksessa naispuoliset vastaajat olivat todennäköisemmin samaa mieltä väitteiden ”Kuuntelen tosirikospodcasteja, jotta voin oppia, mitä minulle voi tapahtua” ja ”Tosirikospodcastien kuunteleminen opettaa minulle rikosoikeusjärjestelmästä” kanssa. Myös Vitisin ja Ryanin (2023) mukaan tosirikos on naisille resurssi niin sanottuun turvallisuustyöhön, jota naiset tekevät välttääkseen rikoksen uhriksi joutumisen.

Saalisteoriaan liittykin niin sanottu rikollisuuden pelon paradoksi: naiset pelkäävät miehiä enemmän rikoksen uhriksi joutumista, vaikka miesten todennäköisyys joutua rikoksen uhriksi onkin naisia suurempi. (Vicary ja Fraley 2010, 85.) Erään tutkimuksen mukaan tosirikoskerronnassa käytetään tehokeinona pelkodiskurssia, eräänlaisesta ”tämä voisi tapahtua sinullekin” -viestiä (Tuomi 2024, 17). Ylipäätään naisten yhteys tosirikosgenreen pyörii vahvasti rikosten pelon ympärillä. Tutkimuksen mukaan on mahdollista, että rikoksen uhriksi joutumisen pelko saattaa ajaa naisia joko tietoisesti tai tiedostamatta tosirikosten pariin ja saada kiinnostumaan genrestä. Samaan aikaan on myös mahdollista, että tosirikosten kuluttaminen lisää tuota pelkoa, tuomalla naisten tietoisuuteen yhä uusia tarinoita todellisista rikoksista, rikollisista ja uhreista. (Emt, 85–86.)

Eräiden tutkimusten mukaan tosirikoksen ympärille muodostuneet yhteisöt myös auttavat väkivaltaa kokeneita naisia löytämään vertaistukea kaltaisiltaan (Pâquet ja Williamson 2025). Esimerkiksi jotkut lähisuhdeväkivallasta selviytyneet ovat kertoneet kuuntelevansa tosirikospodcasteja ymmärtääkseen hyväksikäyttäjien ja pahoinpitelijöiden psykologiaa. Tosirikospodcastien kuuntelua kuvailtiin jopa terapeuttiseksi. Tosirikostarinat myös tarjosivat lähisuhdeväkivallasta selviytyneille vahvistusta heidän omille kokemuksilleen. (Boling 2023, 998–1001.) Toiset näkökulmat taas ehdottavat, että naiset ovat kiinnostuneita tosirikoksesta, koska se antaa naisuhreille ja heidän perheilleen äänen tai mahdollistaa patriarkaalisen väkivallan ”turvallisen” tutkimisen (Holmes ja Hines 2025, Boling 2025).

2.3 Tosirikostutkimuksen näkökulmia

Suomalainen tutkimus tosirikoksesta on verrattain tuoretta. Vuonna 2022 julkaistiin Voitto Ruohosen kirja *Rikos ei vanhene: True crime kyläkäräjistä podcasteihin*. Lisäksi Pauliina Tuomi on tutkinut tosirikosta erityisesti television näkökulmasta. Viimeisen viiden vuoden aikana aiheesta on tehty myös opinnäytetöitä, kuten vuonna 2024 julkaistu Saimi Timosen kandidaatintutkielma *Miksi tosirikos kiinnostaa? Kirjallisuuskatsaus true crime -ilmiön suosioon*. Muita aihetta käsitelleitä tutkielmia ovat esimerkiksi Ella Ylösen vuonna 2020 julkaistu kandidaatintutkielma *Huumorin kielelliset keinot suomalaisissa true crime –podcasteissa* sekä Janne Niemisen kandidaatintutkielma *Kauhukakara vai kymppin tyttö: kehysanalyysi Raisa Räisäsen katoamista käsittelevästä podcastista Viimeinen johtolanka*, vuodelta 2021.

Timosen (2024) mukaan eri aloilla tosirikoksesta tehtyä tutkimusta voidaan jakaa eri luokkiin esiin nousevien teemojen mukaan seuraavasti:

1. Tosirikosta ja sen juuria selittävä ja käsitteellistävä teoreettinen tutkimus
2. Tosirikostuotanto
3. Tosirikoskerronta ja narratiivit
4. Tosirikoksen etiikka ja moraali
5. Tosirikosyleisö, -kulttuuri, fanit ja suosio

Durhamin, Elrodin ja Kinkaden (1995) *Images of Crime and Justice: Murder and the "True Crime" Genre* on esimerkki tosirikosta ja sen juuria selittävästä ja käsitteellistävästä teoreettisesta tutkimuksesta. Tutkimuksessa etsitään oikeiden henkirikostapausten avulla vastausta kysymykseen, esittääkö tosirikosgenre vääristyneen kuvan henkirikoksesta. Tutkimuksen mukaan henkirikoksen kuvaus on tosirikoksessa erittäin kapea.

Yksi esimerkki tosirikostuotantoa edustavasta tutkimuksesta on Lindsay A. Sherrillin (2022) *The "Serial Effect" and the True Crime Podcast Ecosystem*. Tutkimus lähestyy tosirikosta mediailmiönä organisaatioekologisen tutkimuksen näkökulmasta sekä käsittelee tosirikospodcastien ekosysteemiä ja julkista legitimitettä.

Kate Rossmanithin (2014) *Plots and Artefacts: Courts and Criminal Evidence in the Production of True Crime Writing* on esimerkki tosirikoskerrontaa ja narratiiveja käsittelevästä tutkimuksesta. Tutkimuksessa käsitellään eettisiä ja käytännöllisiä huolenaiheita, jotka liittyvät tosirikoskirjoitusten tuottamiseen ja tutkitaan rikostodisteiden ja oikeudellisen materiaalin roolia näiden tekstien luomisessa.

Tosirikoksen etiikkaa ja moraalialia käsittelevää tutkimusta edustaa esimerkiksi Richard Greenin ja Bethan Michael-Foxin (2023) *Mortality, moral regulation, and (im)moral entrepreneurship in My Favourite Murder*. Tutkimuksessa tarkastellaan suosittua komedialliseksi sävyjä sisältävää My Favourite Murder -tosirikospodcastia ja sen luomaa ”provokatiivista ja synkkää tilaa”. Green ja Michael-Fox tutkivat, kuinka My Favourite Murder heijastaa julkista kiinnostusta kuolemaa kohtaan ja käsittelee murhan moraalisuutta.

Tosirikosyleisöitä, tosirikoskulttuuria, faneja ja suosiota käsitteleviä tutkimuksia esitellään tässä tutkielmassa useita. Yksi esimerkki tällaisesta tutkimuksesta on Laura Vitisin ja Vanessa Ryanin (2023) *True Crime Podcasts in Australia: Examining Listening Patterns and Listener Perceptions*. Tutkimuksessa etsittiin suosittuja aiheita, kuuntelutottumuksia ja tosirikospodcasteille ominaisia tyylillisiä ominaisuuksia kyselytutkimuksen avulla. Lisäksi tutkimuksessa tarkasteltiin kuuntelijoiden motivaatioita ja tunnistettiin tosirikospodcastit nykyaikaisiksi tiedon ja nautinnon lähteiksi.

Tässä tutkielmassa keskitytään Timosen (2024) esittelemistä tosirikostutkimuksen yleisimmistä teemaluokista viimeiseen: tosirikosyleisöihin, -kulttuuriin, faneihin ja suosioon. Suomalaisia tosirikosyleisöitä ei ole juuri tutkittu, eikä suomalaisten naisfanien motivaatioita tosirikoksen kuluttamiseen selvitetty. Tästä näkökulmasta aiheen tutkiminen on hedelmällistä.

2.4 Käyttötarkoitusteoria

Käyttötarkoitusteoria (*uses and gratifications theory*) on vuosikymmeniä vanha teoria, joka pyrkii selittämään median käyttöä: sitä, miksi ihminen valitsee tiettyä mediaa. Teorian mukaan television ja radion yleisöt hakevat joukkoviestimistä itselleen kunakin hetkenä parhaiten sopivaa ohjelmaa tai ohjelmatyyppiä. Sopivaa mediasisältöä valikoidaan samaan tapaan, kuin kaupasta ostetaan kulloinkin tarpeellisia hyödykkeitä. Käyttötarkoitusteorian perimmäinen kysymys kuuluu, mitä ihmiset tekevät medioilla, sen sijaan että kysyttäisiin, mitä media tekee yleisöilleen. Teorian pohjalta on selitetty esimerkiksi saippuaopperoiden kiehtovuutta. Kun ihmisen arkielämään kuuluu vain niukasti romansseja ja äkkinäisiä käännteitä, saippuaopperat tarjoavat niille korvikkeen. (Puro 2008, 72.)

Käyttötarkoitusteorian keskeisin käsite on tarve. Kaikkein yksinkertaisimmillaan mediankäyttötärpeelle on vain kaksi syytä: medialta haetaan joko tietoa tai kokemuksia (emt, 72–73.). Katz, Blumer ja Gurevitch (1973, 166) yksilöivät kuitenkin 1970-luvulla mediankäytölle tarkemmin jopa viisi tarvetta tai motivaatiota:

1. Tarpeet, jotka liittyvät tiedon, osaamisen ja ymmärryksen vahvistamiseen. Näitä kutsutaan myös kognitiivisiksi tarpeiksi.
2. Tarpeet, jotka liittyvät esteettisten, miellyttävien ja tunteellisten kokemusten vahvistamiseen. Näitä kutsutaan myös tunnepitoisiksi tarpeiksi.
3. Tarpeet, jotka liittyvät uskottavuuden, luottamuksen, vakauden ja statuksen vahvistamiseen. Tässä yhdistyvät kognitiiviset ja tunnepitoiset tarpeet.
4. Tarpeet, jotka liittyvät yhteyden vahvistamiseen perheeseen, ystäviin ja yhteiskuntaan.
5. Tarpeet, jotka liittyvät pakenemiseen henkilökohtaisista tai yhteiskunnallisista paineista.

Myöhemmin myös muut ovat esitelleet mediankäyttäjien tarpeille vastaavia kategorioita, kuin Katz, Blumer ja Gurevitch aikoinaan. Esimerkiksi Merja Helle (2010, 118) on esitellyt lukijan tarpeille viisi kategoriaa:

1. Uutinen: tiedonvälitys, informaatio
2. Identiteetti: millainen olen, millainen haluan olla
3. Viihtyminen: tarina vie mukanaan, kiinnostavuus
4. Vaikuttaminen: lehti tarjoaa näkemyksiä, mitä mieltä olisin
5. Yhteisöllisyys: mahdollisuus olla jäsen erilaisissa yhteisöissä

Käyttötarkoitusteoriaa on sovellettu perinteisten television, radion ja sanomalehtien lisäksi useisiin muihin mediamuotoihin ja -tuotteisiin, kuten sosiaaliseen mediaan, Tinderiin ja internettiin (Boling ja Hull 2018, 95). Tässä tutkielmassa pyritään selvittämään käyttötarkoitusteorian avulla, mitä tosirikospodcastien kuuntelijat tekevät tosirikospodcasteilla, ja mitkä motiivit ohjaavat heitä niiden pariin. Helteen esittelemien viiden kategorian kautta pyritään vastaamaan seuraavaan tutkimuskysymykseen:

- Mitä tarpeita ja haluja alle 30-vuotiaat naisfanit pyrkivät tyydyttämään tosirikospodcastien kuuntelulla?

3 AINEISTO JA MENETELMÄ

Tässä luvussa esitellään tutkielmassa hyödynnettävän aineiston sekä menetelmää, jolla sitä on analysoitu. Ensimmäisessä alaluvussa kuvaillaan aineistoa, sen keräämistä ja perustellaan tarkemmin sen rajauksia. Toisessa alaluvussa kuvataan tarkemmin käytettyä menetelmää sekä analyysin pohjana toimivaa jaottelua.

3.1 Aineisto

Tässä tutkielmassa nuorten naisten motiiveja tosirikospodcastien kuunteluun selvitettiin teemahaastattelun avulla. Kun halutaan tietää, miksi ihminen toimii niin kuin toimii tai mitä hän haluaa, on parasta kysyä sitä häneltä itseltään. Tutkielmassa käytetään puolistrukturoitua teemahaastattelua.

Tutkielman aineisto koostuu kolmesta teemahaastattelusta (n=3). Haastateltavat henkilöt ovat naisia ja iältään 26–29-vuotiaita. Kaikki haastateltavat ovat kuluttaneet tosirikossisältöjä useamman vuoden ajan. Genren pariin on päädytty esimerkiksi vanhempien työn (poliisi) myötä. Vaikka kaikki kolme ovat kuluttaneet tosirikoksia myös muissa formaateissa, he kaikki kuvailevat podcasteja pääasialliseksi tosirikosten kulumuodoksi. Lisäksi kaikki kolme haastateltavaa kuuluvat yhteen tai useampaan tosirikosaiheiseen, sosiaalisen median keskusteluryhmään, joskaan he eivät itse osallistuneissa aktiivisesti keskusteluun.

Haastateltavat on rajattu alle 30-vuotiaisiin naisiin, koska juuri heitä pidetään tosirikospodcastien suurimpana yksittäisenä yleisryhmänä (Ruohonen 2022, 53). Haastateltavat etsittiin Facebookin tosirikosaiheisesta keskusteluryhmästä. Haastattelussa käsiteltiin neljää eri teemaa: tosirikospodcastien kuuntelu, kuuntelun motivaatio, sosiaalisuus ja tosirikospodcasteihin liittyvät tunteet.

Haastattelut toteutettiin videohaastatteluina Microsoft Teamsin välityksellä maaliskuuhun 2025 ja ne äänitettiin erillisellä nauhurilla. Haastattelut kestivät noin neljästäkymmenestä minuutista tuntiin. Haastattelunauhat litteroitiin osittain Wordin

litterointityökalulla, osittain käsin. Litterointi tarkistettiin vielä kuuntelemalla nauhat uudestaan.

Haastatteluiden yhteydessä haastateltaville kerrottiin haastatteluiden äänittämisestä ennen tallentamisen aloittamisesta. Haastateltaville kerrottiin, ettei heidän henkilötietojaan, lukuun ottamatta ikää ja sukupuolta, käytetä tutkielmassa eikä niitä säilytetä työn valmistumisen jälkeen. Niin haastattelunauhat kuin litteroidut haastattelut ovat tietosuojan alaista sisältöä ja niitä säilytetään salasanalla suojattuna tietokoneen kovalevyllä. Tutkielman valmistuttua kaikki aineisto tuhoetaan.

Haastattelun etu on ennen kaikkea sen joustavuus. Haastattelu tarjoaa mahdollisuuden toistaa kysymyksen, oikaista väärinkäsityksiä, selventää sanamuotoa ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Kyselylomake esimerkiksi ei tarjoa tällaisia mahdollisuuksia. (Hirsjärvi ja Hurme 2022, luku 3.1.)

Puolistrukturoidussa haastattelussa on etukäteen lyöty lukkoon jokin haastattelun näkökohta, mutta ei kaikkea. Teemahaastattelu etenee tiettyjen etukäteen valittujen teemojen ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. Haastattelija voi esimerkiksi vaihdella kysymysten sanamuotoa ja tarkentaa tai syventää kysymyksiä haastateltavien vastauksiin perustuen. (Emt, luku 3.1.1.) Puolistrukturoitu teemahaastattelu valikoitui tämän tutkielman aineistonkeruumenetelmäksi, koska sillä on selkeä runko. Metodi myös mahdollistaa haastateltavien vastauksiin reagoimisen lisäkysymyksillä sekä kysymysten muovaamisen jokaiseen haastatteluun sopivaksi. Haastattelumetodi sopii laadulliseen eli kvalitatiiviseen tutkimukseen, johon myös tämä tutkielma lukeutuu.

Teemahaastattelun suunnittelun tärkeimpiä vaiheita on haastatteluteemojen valitseminen. Haastattelurunkoa rakentaessa ei tehdä yksityiskohtaista luetteloa kysymyksistä vaan luettelo teema-alueista. Nämä teema-alueet ovat haastattelijan muistilistana haastattelutilanteessa ja ohjaavat keskustelua. Haastattelutilanteessa teema-alueita tarkennetaan kysymyksillä. (Hirsjärvi ja Hurme 2022, luku 5.5.2.) Tämän tutkielman teema-alueet ja niiden tarkemmat kysymykset löytyvät kokonaisuudessaan liitteet-luvusta.

3.2 Menetelmä

Tutkielman aineiston eli teemahaastattelujen analyysimenetelmänä käytetään laadullista sisällönanalyysiä, ja aineistoa on analysoitu teorialähtöisesti.

Analyysiä varten litteroidut haastattelunauhut ensin koodattiin. Koodaamisessa aineiston osia yhdistellään ja erotellaan jonkin ominaisuuden mukaan. Samankaltaiset osat luokitellaan yhteen ja tälle luokalle annetaan yhteisen ominaisuuden mukainen nimi. Koodaamisen tarkoitus on yksinkertaistaa raaka-aineistoa ja saattaa se hallittavaan muotoon, mutta myös tuoda aineistosta esiin uusia näkökulmia. (Juhila 2021.) Litteroitujen haastattelunauhojen koodaamisessa käytettiin apuna alaluvussa 2.4 esiteltyjä Helteen (2010, 118) viittä mediankäyttäjän tarvekategoriaa. Aineistoa koodattiin niin sanotulla värikynätekniikalla, jossa tekstiin merkittiin väreillä samaan luokkaan kuuluvat tekstikohdat.

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysi on tekstianalyysiä, jonka avulla pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, luvut 4.4. ja 4.4.1.) Sisällönanalyysissa tarkastellaan aiheita, teemoja ja ilmiöitä, joita aineistosta nousee esiin. (Vuori, 2021). Tämän tutkielman aineiston kohdalla sisällönanalyysillä etsitään vastauksia siihen, mistä haastateltavat puhuvat.

Teorialähtöisessä tutkimuksessa aineiston analyysi pohjautuu ennalta määriteltyyn teoriaan, malliin tai viitekehykseen. Tässä lähestymistavassa pyritään usein testaamaan jo olemassa olevaa tietoa uudessa kontekstissa. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, kappale 4.2.) Teorialähtöisen analyysin toteuttamisen edellytyksenä siis on, että aiheesta on riittävästi aikaisempaa tutkimustietoa tai tuotettu teoria, johon perustuen analyysi voidaan suorittaa.

Tässä tutkielmassa analyysi pohjautuu Helteen (2010) mediankäyttäjän käyttötarkoitustarpeiden jaotteluun:

1. Uutinen: tiedonvälitys, informaatio.

2. Identiteetti: millainen olen, millainen haluan olla.
3. Viihtyminen: tarina vie mukanaan, kiinnostavuus.
4. Vaikuttaminen: lehti tarjoaa näkemyksiä, mitä mieltä olisin.
5. Yhteisöllisyys: mahdollisuus olla jäsen erilaisissa yhteisöissä.

Helteen jaottelu valikoitui tutkielmaan Katzin, Blumerin ja Gurevitchin (1973, 166) jaot-
telun sijaan, sillä se on paitsi lähes neljäkymmentä vuotta uudempi ja siten mahdollisesti
helpommin sovellettavissa moderniin mediakenttään. Lisäksi sen tarvekategoriat ovat
selkeämmät.

On kuitenkin huomionarvoista, että Helteen esittelemät tarvekategoriat on alun perin
luotu aikakauslehtien lukijoiden näkökulmasta. Kategoriat näyttävät kuitenkin soveltu-
van hyvin myös muiden medioiden käyttäjien tarpeiden luokitteluun, ja tässä tutkiel-
massa niitä sovelletaan tosirikospodcastien kuuntelijoihin. Selkeyden vuoksi uutiskate-
goria on nimetty uudestaan informaatiokategoriaksi, sillä sana ”uutinen” yhdistetään
useimmiten kirjaimellisiin uutisiin.

4 ANALYYSI

Seuraavissa alaluvuissa esitellään analyysin tulokset. Aineistoa analysoidaan Helteen esittelemien (2010, 118) mediankäyttäjien viiden tarvekategorian kautta, joiden mukaan analyysi on jaettu alalukuihin. Nämä viisi kategoriaa ovat informaatio, identiteetti, viihtyminen, vaikuttaminen ja yhteisöllisyys. Lisäksi esitellään myös haastattelusta esiin nousseita teemoja.

4.1 Informaatio: tiedonvälitys ja tiedonhankinta

Haastateltavat mainitsevat usein tiedonhankinnan yhdeksi motiiviksi tosirikospodcastien kuuntelulle, ja erityisesti halu tietää lisää tietystä rikoksesta korostuu. Kun mielenkiintoiseen rikostapaukseen on törmätty esimerkiksi uutisia lukiessa tai rikoksiin keskittyneellä Murha.info-keskustelupalstalla, samaan tapaukseen keskittyviä jaksoja ryhdytään etsimään podcasteista. Murha.infon lisäksi iltapäivälehdet, kuten Ilta-Sanomat ja Iltalehti nousevat esiin, kun haastateltavat kuvaavat sitä polkua, jolla he päätyvät etsimään podcasteista tiettyjä rikostapauksia. Bolingin ja Hullin (2018, 99–100) tutkimuksessa informaation saaminen sen sijaan oli yksi vähiten keskeinen motiivi tosirikospodcastien kuuntelulle.

Podcast-jaksojen pariin näytetään hakeutuvan usein tiettyjen, kuuntelijaa kiinnostavien tapausten perässä. Jaksoista haetaan jo entuudestaan tuttuihin tapauksiin uutta informaatiota tai näkökulmaa. Tällaisia tapauksia ovat erityisesti erittäin kuuluisat tapaukset, joista kotimainen esimerkki on vuonna 2006 Inarissa kadonneen Antti Hanhivaaran toistaiseksi selvittämätön tapaus.

”Meen ehkä se asia edellä. Nyt jos miettii vaikka sitä Antti Hanhivaaraa, niin oon metsästännyt just siitä kertovia podcasteja. Kun mä uppoon johonkin madonreikään tarpeeksi syvälle, niin sitten mä metsästän siihen liittyviä juttuja.”

– N2

Haastateltavien puheissa toistuu useasti niin sanottu tarve tietää. Tunnetta kuvataan myös uteliaisuudeksi. Tarpeen tietää kuvaillaan liittyvän erityisesti siihen, millaiseen paahuuteen ihmiset voivat kyetä. Ihmismieli, sen toiminta ja ihmisten motiivit nousevatkin

haastatteluissa useaan kertaan esiin, kun keskustelu kääntyy tähän tiedon tarpeeseen. Tämä tiedon tarve yhdistetään myös pelkoon: tiedonhankinnalla uskotaan voitavan joko lievittää pelon tunnetta tai ainakin tarjoavan vastauksen sille, mitä pelätä.

”Ehkä jos joku asia pelottaa mua, niin sitten mulla on semmonen pakonoma-
nen tarve katsoa sitä kohti, että mä jotenkin saisin tietää siitä jotain ja jotta
voisin tietää, mitä pelätä” – N1

Tässä haastateltavien kuvaamassa tiedon tarpeessa on nähtävissä selvä yhteys niin sa-
nottuun saalisteoriaan, jonka mukaan naiset kuluttavat tosirikostarinoita siksi, että voi-
sivat niiden kautta oppia turvallisella tavalla varautumaan ja näin mahdollisesti myös
välttämään rikoksen uhriksi joutumisen (Vicary ja Fraley 2010, 85). Osa haastateltavista
kertoo suoraan pohtineensa tätä yhdeksi syyksi tosirikospodcastien kulutukselle.

”Jotenkin tulee sellanen olo, että jos mä tiedän, niin mä voin välttää.” – N1

”Tämmönen surullinen tapaus, että kävelee pimeällä yksin himaan jostain
kaupungilta ja tulee murhatuksi matkan varrella. Mä ehkä osaan paremmin
hallita näitä riskejä.” – N3

Tosirikospodcasteja kuunnellaan myös niiden tarjoaman yleissivistyksen vuoksi. Useat
tunnetut tapaukset sijoittuvat vuosikymmenien taakse. Haastateltavien suosiossa ovat
erityisesti sellaiset podcastit, joissa panostettiin kuvailemaan sitä aikaa ja asenneilma-
piiriä, jossa rikos tapahtui. Haastateltavien puheista nousee kuva, että podcasteista opi-
taan kuin huomaamatta, miellyttävällä tavalla. Eräs haastateltava kertoo olleensa kou-
luaikoinaan aina huono historiassa ja oppineensa tosirikospodcasteista enemmän, kuin
peruskoulun historian tunneilla.

Muutenkin podcasteissa arvostetaan perusteellista aiheen taustoitusta: niitä kuuntele-
malla haastateltavat ovat oppineet tilastotietoa muun muassa eri maiden väkivaltata-
pausten määristä, sukupuolittuneen väkivallan yleisyydestä ja katoamistapauksista.
Podcasteista on opittu myös rikostutkinnasta, poliisien käyttämisestä tutkintamenetel-
mistä sekä oikeusjärjestelmästä.

4.2 Identiteetti: millainen olen, millainen haluaisin olla

Haastateltavat liittävät podcastien kuuntelun jonkinlaiseen haluun juoruta tai urkkia. Tapauksista halutaan usein tietää mahdollisimman paljon yksityiskohtia. Eräs haastateltavista kuvailee jopa itseään sanalla ”juoruhuora”, kertoessaan miksi tosirikospodcastit kiinnostavat häntä. Toisaalta osa haastateltavista kuvailee itseään myös empaattisiksi tai tunteellisiksi. Tosirikospodcastien kuuntelun syy vaikuttaa haastattelujen perusteella olevan myös yksinäisyys, jota niiden avulla pyritään lievittämään. Eräs haastateltavista myös kertoo kuunnelleensa tiettyjä tapauksia siksi, että työskentelee itse niihin liittyvällä alalla.

Haastatteluissa eettiset pohdinnat nousevat useaan otteeseen esiin. Tosirikos kiinnostaa, mutta samaan aikaan tiedostetaan myös aiheen eettiset ongelmat. Erityisesti kiinnostus erittäin julmiin tapauksiin nostaa haastateltavissa esiin eettistä pohdintaa. Osa haastateltavista on myös pohtinut tosirikoksen kuluttamisen lopettamista näiden pohdintojen seurauksena.

”Oon miettiny sitä, että käytäntö mä viihteenä toisten ihmisten kauheita kohtaloita. Ja vastaushan on että kyllä, koska mä kuuntelen niitä podcasteja.” – N1

Tosirikospodcastien kerrotaan olevan tietynlainen *guilty pleasure* eli salainen pahe tai kielletty nautinto. Englanninkielinen termi *guilty pleasure* ymmärretään usein mieltymykseksi johonkin häpeälliseksi katsottuun kulttuurituotteeseen, kuten tiettyihin tositv-ohjelmiin. Pauliina Tuomen (2018) mukaan tosirikosformaattien seuraamisesta saatetaan kokea jopa häpeää, ja niiden kuluttamisen tuottamaan nautintoon liittyvätkin samankaltaiset eettiset ongelmat kuin aikoinaan esimerkiksi friikkisirkustenkin kohdalla. Tämän tutkielman haastatteluissa rivien välistä on tulkittavissa tietynlaista häpeää omaa kiinnostusta kohtaan, mikä tukee Tuomen (2018) tulkintaa.

4.3 Viihtyminen: tarina vie mukanaan, kiinnostavuus

Kaikkein yleisin motiivi, joka haastatteluista nousee esiin, on viihde ja viihdyttäminen. Tosirikospodcasteja kuunnellaan ennen kaikkea ajanvietteenä ja lievittämään tylsyyttä. Jaksoja on yleistä kuunnella esimerkiksi lenkkeillessä, siivotessa tai ruokaa laittaessa.

Eräs haastateltava kertoo käyttävänsä tosirikospodcasteja harhauttamaan itseään epä-mukavista ja tylsistä arkipäivän askareista: on helpompaa keskittyä käsillä olevaan yksitoikkoiseen tehtävään, kun samalla kuuntelee mielenkiintoista podcastia.

”Mä tarvin jotain, mikä auttaa keskittymään. Mä harhautan itteni tekemään mun työt silleen, että saan suoritettua ne inhimillisessä ajassa.” – N3

Myös auton kuskin penkki on haastattelujen perusteella yleinen paikka tosirikoksen kuuntelulle. Lenkkeilyä, arkipäivän askareita ja auton ajamista yhdistää se, että audio on silloin ainoa mahdollinen formaatti tosirikosten kuluttamiselle. Niiden aikana esimerkiksi usein mainittu Murha.infon lukeminen tai lehtien otsikoiden silmäily ei onnistu. Tällainen tietynlainen ”moniajo” tosirikospodcasteja kuunnellessa on noussut esiin myös aiemmissa tutkimuksissa. Tosirikosten kuuntelua podcast-muodossa on kuvailtu esimerkiksi vapauttavaksi ja käytännölliseksi viihteeksi, koska se vapauttaa kuluttajansa tekemään samanaikaisesti jotain muuta. Audiota on myös kuvailtu ihanteelliseksi formaatiksi tosirikoksille, koska visuaalisuuden lisääminen tarinaan voisi olla häiritsevää. (Boling 2023, 1001–1002.)

Haastateltavat kertovat suosivansa podcasteja tosirikoksen formaattina myös tarinallisuuden vuoksi. Parhaimpina podcasteina pidetäänkin sellaisia, joissa panostetaan tarinallisuuteen ja tarinankerrontaan. Myös jännitys ja mysteerisyys jakson juonessa ovat toivottuja ominaisuuksia. Osa haastateltavista kertookin kiinnostuvansa selvittämättömistä katoamistapauksista, jotka tarjoavatkin edellä mainituista molempia. Tämä on linjassa Ruohosen (2022, 52) esittelemän ”turvallisen pahan kosketuksen” käsitteen kanssa. Tosirikoksen todellisuuspohja lisää tarinan jännittävyttä ja tuo sen lähemmäs kuulijaansa.

Yksi esimerkki siitä, kuinka tosirikospodcastien tarinat vievät mukanaan, on tiettyjen tapauksien suosiminen: samoista tapauksista saatetaan kuunnella useiden eri tekijöiden jaksoja. Haastateltavat kertovat ylipäättään valikoivansa jaksoja niiden aiheiden perusteella. Valikointia tehdään niin jakson yleisen aihepiirin perusteella kuin tiettyjen tapauksienkin. Eräs haastateltavista esimerkiksi kertoo kiinnostuvansa erityisesti alaikäisten tekemistä henkirikoksista. Myös kotimaiset tapaukset nousevat esiin haastatteluissa

erityisen kiinnostavina, mahdollisesti niiden tarjoaman tarttumapinnan vuoksi: tapahtumapaikat ja jopa henkilöt saattavat olla entuudestaan tuttuja, ja sitä kautta tapaus tulee lähemmäs kuuntelijaa. Myös Ruohonen (2022, 52) toteaa tämän lähelle kuluttajaa tulemisen olevan yksi tosirikoksen viehätysten syistä.

”Niinku tää Hanhivaarakin, niin hän on Laitilassa asunut ja tästä on Laitilaan tunnin matka. Jos on jotain tarttumapintaa, tuttuja paikkakuntia tai jotain.”
– N2

Haastattelujen perusteella vaikuttaa myös siltä, että muiden genrejen podcasteja ei koeta yhtä mielenkiintoisiksi ja mukaansa tempaaviksi. Yksi haastateltava kertoo yrittäneensä kuunnella esimerkiksi sijoitusaiheista podcastia, mutta lopettaneensa lyhyeen, koska podcast ei tarjonnut stimulaatiota hänen mielikuvitukselleen.

4.4 Vaikuttaminen: tarjoaa näkemyksiä, mitä mieltä olisin

Helteen (2010, 118) nimeämistä tarpeista vaikuttaminen nousee haastatteluissa esiin kaikkein harvimmin. Toisin kuin muissa kategorioissa, haastateltavat ovat keskenään myös melko erimielisiä, mitä tulee vaikuttamiseen. Podcastien kuuntelu on kyllä vaikuttanut kaikkiin haastateltaviin, mutta sitä ei tunnisteta varsinaisena kuuntelun motiivina. Tosirikospodcasteista ei siis aktiivisesti vaikuteta haettavan näkökulmia ja apua oman mielipiteen muodostamiseen.

Kun haastateltavat kertovat, millä tavoin tosirikospodcastit ovat jo ehtineet vaikuttaa heihin, esiin nousee muun muassa muutokset maailmankuvassa. Haastateltavat kertovat tulleen kyynisemmiksi, vähemmän optimistisiksi ja tietyn sinisilmäisyyden karisseen heistä. Tuntemattomiin ihmisiin ei esimerkiksi luoteta samalla tavalla kuin ennen, koska oma ymmärrys siitä mihin ihmiset voivat kyetä, on lisääntynyt.

”Mä oon jotenki enemmän ymmärtäny, että oikeesti jotku ihmiset ei oo ihan niin vilpittömiä kuin mä haluaisin uskoa.” – N1

”Ilmaisia lounaita ei ihan oikeesti oo olemassa.” – N2

Haastatteluissa nousee esiin myös itsesuojeluvaiston kehittyminen. Haastateltavat ko-kevat esimerkiksi tarkkailevansa ympäristöään kriittisemmin ja suhtautuvan muihin skeptisemmin. Toisaalta kaikki haastateltavat myöntävät elävänsä turvallista ja rauhal-ista elämää, jossa harvoin joutuu asettamaan itsensä tuntemattomille uhille.

” Mä elän aika rauhallista elämää, mutta sen oon oppinu että ei kannata luottaa kauheen sokeesti ihmisiin, että pitää mielen avoimena, mutta ei esim nouse vieraan ihmisen kyytiin.” – N2

Yksi haastateltavista kertoo myös tosirikospodcastien vaikuttaneen hänen mielipitee-seensä vankeusrangaistuksista. Haastateltava vertaa Suomen ja Yhdysvaltojen vankeus-rangaistuksia, ja myöntää ymmärtävänsä Suomen rikosseuraamuslaitoksen pyrkimykset rikostentekijöiden kuntouttamiseen takaisin yhteiskuntakelpoisiksi, mutta kertoo kerto-musten rikoksenuusijoista horjuttavan hänen uskoaan oikeusjärjestelmään.

Vaikka haastateltavat kuvaavat useassa kohtaa tosirikoksen muuttaneen heidän maail-mankuvaansa kyynisempään suuntaan, tosirikoksista on opittu myös optimistisempia näkemyksiä. Yksi haastateltavista kuvailee oppineensa tosirikostarinoista sen, ettei ”koskaan kannata luovuttaa”. Vaikka tosirikoskerronta usein keskittyykin henkirikoksiin, niiden joukossa on myös lukuisia selviytymistarinoita. Näistä haastateltava kertoo ym-märtäneensä esimerkiksi sen, kuinka vaikeista tai vakavista tilanteista tai loukkaantumi-sista ihminen voi selvitä.

4.5 Yhteisöllisyys: mahdollisuus olla jäsen eri yhteisöissä

Useiden suosittujen tosirikospodcastien ympärille on syntynyt omia fanikuntia ja kes-kusteluryhmiä. Pauliina Tuomen (2022, 55) mukaan ”yksi tosirikosten kulutusmotiiveista onkin niin sanottu nojatuolietsivän rooli, jossa selvittämättömiä rikoksia spekuloidaan yksin tai osana saman intressin omaavaa yhteisöä”. Yksi tällaisia yhteisöjä on esimerkiksi Murha.info-rikosfoorumi. Tämän tutkimuksen haastateltavat seuraavat kaikki yhtä tai useampaa internetin ja sosiaalisen median keskustelupalstaa tai -ryhmää, esimerkiksi edellä mainittua Murha.infoa.

Useat podcastien tekijät kannustavat yleisöään osallistumaan keskusteluun joko podcast-alustalla tai podcastin sosiaalisen median kanavilla. Näin podcastien ympärille muodostuu helpommin yhteisöjä, jotka voivat toimia esimerkiksi vertaistukena (Rodgers 2022). Yhteistä tämän tutkielman kaikille haastateltaville on se, että he kaikki kyllä seuraavat näitä ryhmiä ja keskusteluita, mutta eivät itse osallistu niihin.

”Kuulun Facebookissa true crime -ryhmään, mutta en mä koe tarvetta osallistua keskustelussa siihen spekulointiin. En halua osallistua sellaseen. En jontenkään halua välttämättä ees puhua näistä tapauksista.” – N1

Haastatteluista kahdesta nousee esiin jo aiemmin alaluvussa 4.2 mainittu häpeän tunne. Tosirikospodcasteista ja niiden jaksoista ei koeta suurta tarvetta tai halua keskustella muiden kanssa, eikä omasta kuuntelusta välttämättä haluta kertoa muille lainkaan. Tämä haluttomuus saattaa liittyä juuri häpeään sekä pelkoon siitä, että tulee samalla leimautuneeksi jonkinlaiseksi tosirikosfanaatikoksi.

”Jos mua sanottais faniksi, niin mä en tykkäis, vaikka kulutankin sitä jossain määrin viihteenä.” – N1

Haastateltavista yksi kertoo muista poiketen haluavansa keskustella muiden kanssa niin jaksoista kuin niiden aiheista yleisemminkin, mutta hänen kohdallaan ongelmaksi on muodostunut samasta aihepiiristä kiinnostuneen keskustelukumppanin puute.

”Miehelle yritän välillä höpöttää, mutta hän ei oo kovin kiinnostunu. [...] Tykkäisin kyllä keskustella enemmän aiheesta, mutta mä en oo löytäny kavereita, jotka ois kiinnostuneita keskustelemaan siitä enempää.” – N3

Ylipäätään tosirikospodcasteja tunnutaan kulutettavan pääosin yksin. Osa haastateltavista kertoo kyllä kuuntelevansa jaksoja välillä ilman kuulokkeita, jolloin esimerkiksi avo- puoliso saattaa samalla kuulla, vaikka ei aktiivisesti kuuntelekaan. Yksi selitys sille, että jaksoja kuunnellaan pääasiassa yksin, on se, että podcastien kuuntelu yhdessä koetaan vaikeaksi ja keskittymistä häiritseväksi. Yhdessä kuunneltuna jakso saattaa keskeytyä vähän väliä aiheesta keskusteluun tai jakson kommentointiin, mikä koetaan epäkäytännöllisenä ja kuuntelukokemusta häiritsevänä.

”Ehkä yhden kerran oon kokeillu, mutta tää oli mun ystävä, joka kuuntelee myös. Meillä lähti heti keskustelu siitä sitten, niin ei me voitu kuunnella sitä, koska me vaan keskusteltiin, ja se keskustelu kesti kolme tuntia.” – N1

Vaikka tosirikospodcasteja kuunnellaan useimmiten yksin, niiden ympärille on muodostunut yhteisöllinen kulttuuri. Podcast-kulttuurissa yleisön ja tekijän suhdetta voisi kuvailla sanoilla interaktiivinen ja intiimi. Podcast-tuottaja saattaa esimerkiksi jakaa omia tuntemuksiaan ja kokemuksiaan yleisölleen (Rodgers 2022). Usein podcastin tekijä on myös avoin palautteelle ja ottaa esimerkiksi vastaan jaksotoiveita. Tämän tutkielman haastateltavista kaksi kertoikin antaneensa palautetta podcastien tekijöille.

4.6 Muut analyysissä esiin nousseet teemat

Tässä alaluvussa käsitellään sellaisia aineistosta esiin nousseita teemoja, jotka eivät sovi aiempiin alalukuihin. Haastatteluista nousee esiin Katzin, Blumerin ja Gurevitchin (1973, 166) esittelemät tunnepitoiset tarpeet. Nämä tarpeet liittyvät esteettisten, miellyttävien ja tunteellisten kokemusten vahvistamiseen. Tämän tutkielman haastateltavat puhuvat paljon tunteista ja kuvailevat tosirikoksen herättämiä tunteita pääasiallisesti negatiivisiksi.

”No valitettavan usein ne tunteet on suru, inho, jopa viha, koska aiheet on tosiaan yleensä aika ikäviä. Joskus oon jopa itkenny näille, että kuinka paha olo siitä tulee, kun on vaikka joku toivoton tilanne.” – N1

Toisaalta tosirikostarinoiden kerrotaan herättävän myös positiivisia tai ainakin ei-negatiivisia tunteita, kuten myötätuntoa. Tosirikoksen selviytymistarinoihin haastateltavat myös suhtautuvat voimakkaan tunteellisesti.

”Selviytymistapaukset, missä rikoksen uhri selviytyy, niin niistä tulee taas jotenkin semmonen tosi huojentunut ja ylpeä olo.” – N1

Osa haastateltavista kuvailee itseään empaattisiksi tai tunteellisiksi. Tosirikostarinat herättävät heissä useita tunteita tekijää kohtaan tunnetusta inhosta ja vihasta, uhria kohtaan koettuun epätoivoon ja suruun. Henkirikoksen uhrin tai kadonneen henkilön omaisten tunteisiin yritetään samaistua, mutta haastateltavat ovat yhtä mieltä siitä, ettei siinä onnistuta.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selittää, mitä tarpeita ja haluja nuoret naisfanit pyrkivät tyydyttämään tosirikospodcasteja kuuntelemalla. Tutkimusongelmaan pyrittiin löytämään vastaus kolmen haastattelun, käyttötarkoitusteorian ja Merja Helteen (2010) esittelemien mediankäyttäjien viiden tarvekategorian kautta.

Tämän luvun ensimmäisessä alaluvussa käydään läpi analyysiluvussa esiin nousseita seikkoja sekä tehdään niistä johtopäätöksiä. Alaluvussa 5.2 pohditaan tutkielmaa sekä sen tuloksia. Samassa alaluvussa käsitellään myös tutkielman haasteita ja rajoituksia sekä esitellään mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

5.1 Yhteenveto

Kolmen haastattelun pohjalta muodostuu jonkinlainen käsitys siitä, mitä tarpeita ja haluja alle 30-vuotiaat naisfanit pyrkivät tyydyttämään tosirikospodcastien kuuntelulla. Ruohosen (2022, 51) mukaan tosirikoksen viehätys on moniulotteinen asia, jonka takana on niin yhteiskunnallisia tekijöitä kuin yksityisiä motiivejakin. Tämän tutkielman haastatteluissa esiin nousevat pitkälti yksityiset motiivit, selkeimmin viihtyminen ja tiedonjano.

Analyysin perusteella tosirikospodcastit nähdään erityisesti käytännöllisenä viihteenä, aivan kuten Bolingin ja Hullin (2018) kyselytutkimuskin osoitti. Tosirikospodcasteja kuunnellaan esimerkiksi tylsien, pakollisten askareiden yhteydessä, tai autoa ajaessa. Audiomuotoinen tosirikos on siis paitsi käytännöllistä, myös helppoa, saavutettavaa ja usein ilmaista (Boling ja Hull 2018), vaikka moni kotimainen tosirikospodcast onkin viime aikoina siirtynyt maksumuurien taakse. Ylipäätään viihteen rooli tosirikospodcastien suosiossa on kiistaton. Saman havaitsivat myös Vitis ja Ryan (2023), jotka määrittelivät kyselytutkimuksessaan viihteen merkittävimmäksi tosirikospodcastien kuuntelua selittäväksi syyksi. Kuten Ruohonen (2022, 52) totesi, tosirikosta ei voida täysin erottaa rikosfiktiosta. Turvallinen vaaran ja pelon kokeminen nousi esiin myös tämän tutkielman tuloksissa.

Tämän tutkielman tulosten mukaan kiinnostus tosirikoksiin ei välttämättä kohdistu itse rikokseen ja sen yksityiskohtiin. Yksi selkeimmin haastatteluissa esiin nousseita teemoja on haastateltavien kiinnostus ihmisen pimeään puoleen sekä pyrkimys ymmärtää mahdollisia syitä tosirikosten taustalla. Tämä on linjassa aiemman tutkimuksen kanssa. Esimerkiksi Tuomen (2024, 20) mukaan ”rikollisen ja väkivaltaisen ilmiön käsittely voi parhaimmillaan kertoa paljon ihmisen pimeästä puolesta tai vallitsevasta yhteiskunnallisesta tilanteesta.” Tosirikoksen kautta esiin voivat nousta siis myös merkittävät yhteiskunnalliset ongelmat. Myös Horeckin (2019, 7) mukaan tosirikos voidaan nähdä keinoonä käsitellä sosiokulttuurisia kysymyksiä. Yhteiskunnallisten rakenteiden epäkohtia, kuten esimerkiksi huono-osaisuutta tai rasismia, ja niiden yhteyttä tosirikoksiin, ei tämän tutkielman haastatteluissa kuitenkaan pohdittu.

Aiempi tutkimus on tarjonnut ristiriitaisia tuloksia siitä, kuinka merkittävä syy tiedonhankinta on tosirikospodcastien kuuntelijoille. Vitis ja Ryan (2023) tunnistivat tosirikoksen roolin informaation lähteenä, mutta Bolingin ja Hullin (2018) tutkimuksessa tämän ei todettu olevan merkittävä motivaatio tosirikoksen kuluttamiselle. Tämän tutkielman tulokset tukevat Vitisin ja Ryanin tuloksia, ja haastateltavat kuvailivatkin hakeutuvansa usein tietyistä aiheista kertovien podcast-jaksojen äärelle oppiakseen tapauksista lisää. Tosirikospodcasteista opitaan myös laaja-alaisesti yhteiskunnasta ja maailmasta, ei ainoastaan niiden käsittelemistä tapauksista.

Saalisteoriaa tarjotaan usein selityksenä nuorten naisten kiinnostukselle tosirikoksiin. Useat tutkimukset (mm. Vitis ja Ryan 2023, Vicary ja Fraley 2010) osoittavatkin, että tosirikoksia kulutetaan oppimisen ja varautumisen vuoksi, ja tosirikospodcasteilla on todettu olevan naisille merkitystä mahdollisuutena oppia uhriksi joutumisesta. Myös tämän tutkielman tulokset tukevat saalisteorian vaikutusta tosirikospodcastien suosiolle. Tosirikostarinoiden kerrottiin muun muassa vaikuttaneen haastateltavien maailmankuvaan ja kehittäneen heidän itsesuojeluvaistoaan.

Tämän tutkielman pohjalta on turvallista todeta, että tosirikoksen suosio kumpuaa useista eri syistä.

5.2 Pohdinta

Tutkielman keskeisin teoria on käyttötarkoitusteoria, jonka mukaan kaikkein yksinkertaisimmillaan medioita kulutetaan joko tiedon tai kokemusten vuoksi. Tämä konkreettisuus on käyttötarkoitusteorian vahvuus: Jos medioiden kuluttaja katsoo televisiosta esimerkiksi uutisia, katsoja on todennäköisesti silloin tiedon perässä. Jos televisiosta taas katsotaan Salattuja elämiä, katsoja hakee todennäköisesti kokemuksia.

Toisaalta tässä jaottelussa on nähtävissä myös teorian naiivius. Käyttötarkoitusteoria ohjaa herkästi ajattelemaan, että tietäntyyppiset ihmiset katsovan tietäntyyppisiä ohjelmia. On myös hyvä huomioida, ettei aina tiedon ja kokemusten tarvetta voida erottaa toisistaan, ja molemmat tarpeet voivat olla olemassa yhtä aikaa.

Lisäksi on myös hyvä huomata, että käyttötarkoituksen mittaamiseen liittyy pulmia. Kuten Veikko Pietilä (1997) huomauttaa, ihmiset eivät läheskään aina ole tietoisia omista tarpeistaan tai kykene tunnistamaan niiden tyydyttämistarvetta. Lisäksi ihmisten vastauksia saattaa myös ohjailla kulttuurinen hyväksyttävyyks: on hyväksyttävämpää kertoa kuluttavansa jotain mediaa pysyäkseen ajan tasalla kuin kuluttaakseen aikaansa (Pietilä 1997, 202). Ongelma nousi esiin jo haastattelurunkoa kasatessa, ja se mahdollisuus oli huomioitava, että haastateltavat eivät välttämättä osaisi vastata kovinkaan tarkkaan suoraan kysymykseen siitä, miksi he kuuntelevat tosirikospodcasteja.

Vaikka tässä tutkielmassa on keskitytty nimenomaan tosirikospodcastien kuunteluun, tutkielman tulokset ovat todennäköisesti sovellettavissa ja yleistettävissä myös laajemmin tosirikoksen yleisöihin. On kuitenkin huomioitava, että tutkielman rajaukset todennäköisesti vaikuttavat saatuihin tuloksiin. Kaikki kolme haastateltava olivat esimerkiksi kaikki aktiivisia tosirikoksen kuluttajia, ja siten laajasti aiheeseen perehtyneitä. Tämä tutkielma myös keskittyi täysin naisnäkökulmaan, eikä voida varmuudella sanoa tulosten pätevän tosirikospodcastien mieskuulijoihin.

Tosirikoksen suosiosta keskusteltaessa ei voida täysin ohittaa podcast-formaatin suosiota. On mahdollista, että osa tosirikospodcastien suosiosta on selitettävässä audio-muotoisten sisältöjen suosiolla. Audiomedian vetovoimaa onkin kuvailtu aiemmassa

tutkimuksessa yhdeksi pääsyyksi tosirikospodcastien kiinnostavuudelle (Boling 2023, 998). Rodgersin (2022, 3060) mukaan podcast on formaattina ja alustana ainutlaatuinen sen ”hyperintiimiyden” ja interaktiivisuuden vuoksi. Tämän tutkielman haastattelutilta ei kysytty heidän kiinnostuksestaan muihin kuin tosirikosaiheisiin podcasteihin, eikä täten ole mahdollista tehdä johtopäätöksiä siitä, kuinka paljon haastateltaviin vetosi juuri tarinoiden audiomuoto.

Podcast-kulttuuriin liittyy myös parasosiaalisuuden käsite. Parasosiaalisuudella viitataan yksipuoliseen suhteeseen, jossa henkilö tuntee yhteyttä tai läheisyyttä henkilöön tai hahmoon, johon todellista vuorovaikutusta ei kuitenkaan ole. Esimerkiksi yleisön ja esiintyjän välillä vallitseva yksipuolinen suhde on luonteeltaan parasosiaalinen (Vitis ja Ryan 2023, 297). Vaikka tämä ei tutkielmassa noussut esiin, sen mahdollista vaikutusta tosirikospodcastien suosioon ei voida ohittaa.

Suomessa tosirikos on ilmiönä varsin tuore, vaikka esimerkiksi Poliisi-TV ja Alibi-lehti ovatkin aikanaan keränneet laajan suosion. Ainakin suomalaiselle podcast-kentälle tosirikos on rantautunut vasta muutamia vuosia sitten, mikä selittänee kotimaisen tosirikostutkimuksen vähäistä määrää. Koska kotimainen tosirikostutkimus on toistaiseksi ollut vähäistä, aihepiiri tarjoaa useita mielenkiintoisia jatkotutkimusaiheita. Tässä tutkielmassa hyödynnettyä käyttötarkoitusteoriaa olisi mielenkiintoista soveltaa laajemmin tosirikoksen yleisöihin ja selvittää näin, vastaavatko tämän tutkielman tulokset myös muiden tosirikosyleisöiden kulutusmotiveihin. Koska tämä tutkielma keskittyy naisnäkökulmaan, aihetta olisi mielenkiintoista tutkia myös miesyleisöiden näkökulmasta, jotta voitaisiin suorittaa vertailua tulosten välillä.

Tämän tutkielman haastatteluissa nousi useaan otteeseen esiin genren eettiset ongelmat. Yksi haastateltavista kertoi esimerkiksi antaneensa palautetta erälle podcastin tekijälle, jonka epäkunnioittavasta ja uhria syyttelevästä puhetavasta hän ei pitänyt. Suomalaisten tosirikosyleisöiden näkemyksiä genren eettisyydestä ja siihen liittyvistä ongelmista olisikin mielenkiintoista selvittää ja tarkastella laajemmin. Aihetta olisi mielekästä myös selvittää podcastien tekijöiden näkökulmasta ja kartoittaa, miten kotimaisten tosirikospodcastien tekijät huomioivat eettiset ongelmat työssään.

LÄHTEET

- Boling, Kelli S. 2019. "True crime podcasting: Journalism, justice or entertainment?" *Radio Journal* 17 (2): 161–178. https://doi.org/10.1386/rjao_00003_1
- Boling, Kelli S. 2023. "'It's that 'There but for the Grace of God Go I' Piece of It': Domestic Violence Survivors in True Crime Podcast Audiences." *Mass Communication & Society* 26 (6): 991–1013. <https://doi.org/10.1080/15205436.2022.2061359>
- Boling, Kelli S. ja Kevin Hull. 2018. "Undisclosed Information -- Serial Is My Favourite Murder: Examining Motivation in the True Crime Podcast Audience." *Journal of Radio & Audio Media* 25 (1): 92–108. <https://doi.org/10.1080/19376529.2017.1370714>
- Durham, Alexis M., H. Preston Elrod ja Patrick T. Kinkade. 1995. "Images of Crime and Justice: Murder and the "True Crime" Genre". *Journal of Criminal Justice* 23 (2): 143–152. [https://doi.org/10.1016/0047-2352\(95\)00002-8](https://doi.org/10.1016/0047-2352(95)00002-8)
- Green, Richard ja Bethan Michael-Fox. 2023. "Mortality, moral regulation, and (im)moral entrepreneurship in My Favorite Murder". *Continuum (Mount Lawley, W.A.)* 37 (2): 237–247. <https://doi.org/10.1080/10304312.2023.2215971>
- Helle, Merja. 2010. *Toimitustyö muutoksessa. Toiminnan teoria ja mediakonseptin käsite tutkimuksen ja kehittämisen kehyksenä*. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8313-4>
- Hirsjärvi, Sirkka ja Helena Hurme. 2022. *Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö* (2. painos). Helsinki: Gaudeamus.
- Holmberg, Jimi. 4.12.2024. "Spotifyn kuunnelluimmat on julkaistu – katso, mitä Suomi kuunteli vuonna 2024". *Yle*. Luettu 27.1.2025. <https://yle.fi/a/74-20129117>
- Holmes, Su ja Claire Hines. 2025. "Female Audiences for True Crime Television: Popular Discourse, Feminism and the Politics of 'Ethical Viewing'." *Critical studies in television: The International Journal of Television Studies*. 20 (1): 26-53. <https://doi.org/10.1177/17496020241306224>
- Juhila, Kirsi. 2021. "Koodaaminen". Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja

- tuottaja]. Luettu 20.4.2025. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Katz, E., H. Haas ja M. Gurevitch. 1973. "On the Use of the Mass Media for Important Things." *American sociological review* 38 (2): 164–181. Luettu 15.4.2025. <https://repository.upenn.edu/server/api/core/bitstreams/9b8e3b85-b218-4ffc-a5d5-cc1d7291eb26/content>
- Pâquet, Lili ja Rosemary Williamson. 2025. "True Crime and Women. New Perspectives." Teoksessa *True Crime and Women*, toimittajat Lili Pâquet ja Rosemary Williamson. Lontoo: Ruthledge. <https://doi.org/10.4324/9781003405054-1>
- Pietilä, Veikko. 1997. *Joukkoviestintätutkimuksen valtateillä*. Tampere: Vastapaino.
- Punnett, Ian Case. 2018. *Toward a Theory of True Crime Narratives: A Textual Analysis*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351180481>
- Puro, Jukka-Pekka. 1996. *Johdatus puheviestinnän teorioihin*. Tampere: Gaudeamus.
- Rodgers, Kathleen. (2023). "'Fcking politeness" and "staying sexy" while doing it: intimacy, in-teractivity and the feminist politics of true crime podcasts." *Feminist Media Studies* 23 (6): 3048–3063. <https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2098799>
- Rossmannith, Kate. 2014. "Plots and Artefacts: Courts and Criminal Evidence in the Production of True Crime Writing". *The Australian Feminist Law Journal* 40 (1), 97–111. <https://doi.org/10.1080/13200968.2014.931903>
- Ruohonen, Voitto. 2022. *Rikos ei vanhene - True crime kyläkäräjistä podcasteihin*. (1. painos). Helsinki: Gaudeamus.
- Sherrill, L. A. 2022. The "Serial Effect" and the True Crime Podcast Ecosystem". *Journalism Practice* 16 (7), 1473–1494. <https://doi.org/10.1080/17512786.2020.1852884>
- Timonen, Saimi. 2024. *Miksi tosirikos kiinnostaa?: Kirjallisuuskatsaus true crime -ilmiön suosioon* [Kandidaatintutkielma, Tampereen yliopisto]. Trepo-julkaisuarkisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202401081196>
- Tuomi, Jouni ja Anneli Sarajärvi. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (uudistettu painos). Helsinki: Tammi.

- Tuomi, Pauliina. 2018. "Groteski true crime: Rikosdraamadokumentaariset formaatit inhon ja provokatiivisuuden näkökulmista". *WiderScreen* 21 (3). <http://widerscreen.fi/numerot/2018-3/groteski-true-crime-rikosdraamadokumentaariset-formaatit-inhon-ja-provokatiivisuuden-nakokulmista/>
- Tuomi, Pauliina. 2022. "Kun rikollisuudesta ja kuolemasta tulee viihdettä: (Media)väki-valta viihteellistymisen näkökulmasta." *Lähikuva – Audiovisuaalisen kulttuurin tiedellinen julkaisu* 35 (3): 52–63. <https://doi.org/10.23994/lk.121895>
- Tuomi, Pauliina. 2024. "Based on a true story: true crime -genren faktan ja fiktion hämmätyvät rajat". *WiderScreen* 27 (1–2). <https://widerscreen.fi/numerot/1-2-2024-widerscreen-27/based-on-a-true-story-true-crime-genren-faktan-ja-fiktion-hammartyvat-rajat/>
- Vicary, Amanda M. ja Chris R. Fraley. 2010. "Captured by True Crime: Why Are Women Drawn to Tales of Rape, Murder, and Serial Killers?" *Social Psychological & Personality Science* 1 (1): 81–86. <https://doi.org/10.1177/1948550609355486>
- Vuori, Jaana. 2021. Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskunnallinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Luettu 20.4.2025. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelma-opetus>

LIITTEET

Taulukko 1: Teemahaastattelun teemat ja kysymysrunko.

<p>Teema 1: Podcastien kuuntelu</p>	<p>Kerro omasta tosirikohistoriastasi: milloin ja miten kiinnostuit aiheesta?</p> <p>Kuinka pitkään olet kuunnellut tosirikos-podcasteja?</p> <p>Millaisista tapauksista kiinnostut? Entä millaisista et?</p> <p>Millaisista podcasteista pidät?</p> <p>Mietitkö koskaan tosirikosgenren eettisyyttä? Kerro lisää.</p>
<p>Teema 2: Motivaatiot</p>	<p>Mistä syistä aloit alun perin kuunnella tosirikospodcasteja? Mistä syistä kuuntelet niitä nykyään?</p> <p>Kuunteletko tosirikospodcasteja tietyissä tilanteissa?</p> <p>Kulutatko muuta tosirikosisältöä, esimerkiksi kirjallisuutta tai televisiosarjoja?</p> <p>Onko tosirikospodcastien kuuntelu opettanut sinulle jotain?</p>
<p>Teema 3: Sosiaalisuus</p>	<p>Kuunteletko tosirikospodcasteja yksin vai seurassa? Jos seurassa, niin millaisissa tilanteissa ja kenen kanssa?</p>

	<p>Keskusteletko tosirikostapauksista tai -podcastien jaksoista muiden kanssa? Missä?</p> <p>Vuorovaikutatko podcastien tekijöiden kanssa esimerkiksi sähköpostitse tai sosiaalisessa mediassa?</p>
<p>Teema 4: Tunteet</p>	<p>Millaisia tunteita tosirikospodcastien kuuntelu sinussa herättää?</p> <p>Onko tosirikospodcastien kuuntelu vaikuttanut maailmankuvaasi?</p> <p>Onko tosirikospodcastien kuuntelu aiheuttanut sinulle pelkoja?</p>